

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regels Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 480 Lel.
Fél évre ... 240 Lel.
Negyed évre ... 120 Lel.
Havonta ... 40 Lel.
Hirdetések díjazás szerinti
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 2 lel, vasárnap
3 lel. Buorestitben 50 banival
több.

Magyar igazságok.

Az erdélyi magyar politikai élet még mindig a Magyar Párt, az erdélyi katolikus és református egyházak küldöttségének pénteki királyi kihallgatása a legérdekesebb eseménye. Az erdélyi magyarság ilyen impozáns megmozdulása nem maradhat hatás nélkül a román politikai életre sem és az Őfelsége előtt hangoztatott magyar igazságok megértésére kell, hogy hatáskorának a kormány, előtt is. A Közlöny vasárnapi száma megemlékezett már erről a fontos eseményről, most pedig bucaresti tudósítás alapján részletesen beszámolunk az uralkodónak átnyújtott memorandumokról.

A Magyar Párt a Ferdinánd királynak átnyújtott memorandumban kéri az iskolarendeletek felfüggesztését. Ezek a rendeletek a magyarság minden körét mélyszeg aggodalommal töltik el és végrehajtásuk esetén a gyermekek anyanyelvén való iskoláztatása és további művelése lehetetlenséggel lenne határos. Sérelmes a másvalású és anyanyelvi tanulók és a magántanulók felvételét tiltó rendelkezés és a ködükáció megszüntetése. Sérelmes, hogy a képesített középiskolai tanerőket újabb képesítő vizsgára kötelezzék, ami

egyébként törvényes rendelkezéssel egy sem indokolható, a népiszkolai tanerőkre nézve pedig lehetetlen, hogy a román nyelvet egy év alatt tökéletesen elsajátítsák, amint azt a rendelet előírja. A magyarságnak távolról sem áll szándékában, hogy a román nyelv tanulását megakadályozza, sőt elengedhetetlenül fontosnak tartja, hogy az állam nyelvét mind többen és tökéletesebben elsajátítsák, ennek elérésére azonban nem helyes mód, az amelyet az iskolarendeletek előírnak. A Magyar Párt ezért alátámasztja a királyi kormány utján a rendeletek végrehajtásának felfüggesztése iránt intézkedni kezdek és kéri, hogy az iskolakérdés végleges rendezésénél a jogos és természetes igények szem előtt tartásával a Magyar Párt megbízottait is hallgassák meg.

Nagy Károly református püspök egyháza nevében hosszabb beszédet mondott a királynak, majd átnyújtotta a reformátusok memorandumát.

A memorandum teljes részletes ségében feltárja az erdélyi reformátusság panaszait. Említést tesz arról, hogy az Erdélyben érvényben levő református magyar iskolatörvényeket királyi szentesítéssel hagyták érvényben, azonban a közigazgatási hatóságok saját és sokszor tájékozatlan belátásuk szerint változtatják meg a törvényeket. Felsorolja, hogy miniszteri,

főszolgabírói és tanfelügyelői utasításra harminchárom erdélyi református iskolát zártak be, több iskola helyiségét rekvirálták és két községben nem engedélyezték új református iskola megnyitását, egyes helyeken pedig büntetés terhe mellett kényszerítették a szülőket, hogy református gyermekeiket román állami iskolákba irassák. A memorandum ezután leközli teljes egészében a közoktatásügyi minisztérium ismeretes két sérelmes rendeletét, amelyet a sajtó már több ízben ismertetett. Említést tesz még a tanárok vizsgakényszeréről és az autonómia megsértéséről. A panaszok felsorolása után a memorandum kifejti, hogy az erdélyi reformátusság végső menedékhelyé a királyi trónhoz fordul, mert ilyen súlyos helyzetben a reformátusságnak nincsen más menedéke mint a trón.

Gyárfás Elemér dr. a katolikus státus nevében szintén komoly beszédet intézett Őfelségéhez, amelyben kérte, hogy a legmagasabb trón terjessze ki védelmét az erdélyi katolikusokra, azoknak iskoláira és kultúr intézményeire. Ezután átnyújtotta a katolikus státus terjedelmes memorandumát, amely részletesen sorolja fel az iskolafenntartó erdélyi katolikus hitközségek és egyházak sérelmeit és panaszait.

A memorandum nagy vonásokban ugyanazt tartalmazza, mint a reformátusok memorandumja: a

román nyelven való kötelező oktatást, a másfelekezeti tanulók katolikus iskolákból való kizárását, a magántanulók tanzáradtságának korlátozását, a tanítók záros határidőhöz kötött román nyelvtudását — Felsorolja a memorandum az elemi oktatás sérelmeit is, különösen azt, hogy a jelen iskolai évben az I. és II. osztályban a román nyelvet napi egy órában, a III. és IV. osztályban pedig napi két órában kell tanítani, azonkívül teljesen román nyelven kell tanítani a földrajzot, a történelmet és a román alkotmányt.

Mint pedagógiai képtelenséget említi meg a memorandum, hogy az elemi iskolák első és másodosztályú növendékei, akik még a saját anyanyelvük nehezségeivel is küzdenek, egy másik ugyancsak nehéz nyelvet kell, hogy megtanuljanak és sérelmes még az elemi iskolákból a másfelekezeti tanulók kizárása is. A memorandum végül több százezer megklasztott római katolikus alátámasztja a tanácsolását arra kéri a Királyi Felséget, hogy jóakarattal és jogszerűtével hasson oda, hogy a katolikusok felzaklatott lelki nyugalmát helyreállítsák és tegye lehetővé, hogy a katolikus iskolák zavartalanul működhesse, nek továbbra is.

A nagy sztrájk.

Olaszországi emlékeimből.

Irta: Lukácsy Lajos.

(Folytatás és vége.)

Tanácstalannul állottunk a Lidó partján, hogy most mit tegyünk, volt ugyan egy néhány üres gondola a parton kikötve, de evező és indolások nélkül. Társaságunk egyre növekedett akik haza szedtek volna menni Veneziába. Egy része kedélyesen fogta az állapotot, másik része bosszankodott. Legnehezebb sorsa volt egy aradi előkelő uriembernek, aki ezúttal volt fiatal feleségével nászúton Veneziába. A bájos fiatal asszonyka az nap gyengélkedően otthon maradt a vendéglőben. — Képzhető tehát mily izgalom fogta el a fiatal férjet, hogy nem tudott haza menni. Végre-egyikünk megpillantott egy a parthoz kötött fa-szállító üres bárkát. Nagy mehezen előkerült a tulajdonosa. (Hiába csörgettük előtte a lírákat, hogy szállítson bennünket át Veneziába, nem reagált kérésünkre, azt mondván, hogyha megtudják a társai, agyonütik mint sztrájktrórt.) Végre is a sok szép asszony kérésére meglágyult az olasz szí-

ve és kijelentette, hogy jelenként egy-egy lírát fizetünk, át engedi a bárkáját. Azonban evezőökről mi gondoskodunk, mert ő és az emberei evezőkhöz nem nyulnak a sztrájk miatt és azt is kijelentette, hogy csak a Giardino-Publicóig mehetünk a bárkájával, ott szálljunk ki és aztán onnét gyalog haza mehetünk. Örömmel egyeztünk az ajánlatba, néhány ur rögtön levetette a kabátját és mellényét, ki gombolta inggallériát és neki álltak az evezéshez. Ülőhely nem lévén a hajóban, férfiak és nők ösz szekapaszzkodva állottunk és hajónk a gyökörletlenül mi evezőök evezése folytán, akkorákat rándult olykor-olykor, hogy az egész társaság kis lija, hogy a hajó fenekére nem esett.

Végre is megérkeztünk a Giardino-Publicóhoz és itt meglepetve tapasztaltuk, hogy a sok vendéglő és cukrászda egytől-egyig zárva van. Végre is hoteleinkbe gyalogoltunk.

Az első meglepetésünk abból állott, hogy szobáinkban az éjjeli szekrényeinken boros palackok állottak homokkal megtöltve és mindegyikében egy-egy szál gyeritya. Ebből megtudtuk, hogy komoly a dolog, a villanygyáiban is

sztrájkolnak, nem lesz estére villanyvilágítás. Este felé kimentünk a Piazzára, a zenekar mint más-kor ezúttal nem játszott és a megszokott Lavéna cukrászdájában, maga a tulajdonos felesége és gyermekei szolgáltak ki. A pineéreknek sztrájkolnók kellett. A márványpaloták és köjárdók fekete olajfestékekkel voltak teleírva lépten nyomon.

— Scioperó Generale! Abasso Gioitti!

Este aztán teljesen kitört a vihar. A sztrájkolók fekete kabát, nyakkendő és kemény kalapban jelentek meg. Hatos sorokban vörös karszalaggal „Scioperó Generale” fölirattal. Legelőször is a szent Márk-téren levő nagy gáz-kandelábereket vették munkába. Főlmásztak azokra és egyenként eloltották a lángokat és amidőn a gázgyár emberei megjelentek, hogy azokat újból meggyújtásák, elvették tőlük a gázgyújtó rudakat, széjjeltörték és meggyújtották őket, hogy újból meggyújthassák és így maradt a szent Márk-tér aznap este teljesen sötétben. — Egész Venezia e téren hőmpölygött ember-ember hátán és a pajkos fiatalság fet és használt az alkalmat az általános sötétségben,

mert a sok nő sivitásától az egész tér visszhangzott.

— Vadene die, qui imperient! (Takarodjatok szemtelenség!) —

Éjjel semmi rendzavarás nem történt, másnap hétfőn a sztrájkolók egész nap permanenciában voltak, tünégesen járták sorra a hoteleket és étkező termeiket, hogy azok is elvben hozzájáruljanak a sztrájkhoz. Egy ilyen jelenetnek magam is tanúja voltam.

A délelőtti órákban éppen hazulról távoztam a hotel d'Italiából ahol laktam, amidőn a Ventí Senteembre-uccából jött a sztrájkoló tömeg énekelve. Az én hotelem előtt a szent Moise-téren gyülekeztek. A hotel portása ijedten zárta be a kapukat. A sztrájkvezető kopogott a hotel kapuján és kérte, hogy jöjjen ki a tulajdonos. Helyette az igazgató jelent meg, s megkérdezte, hogy mit kívánnak tőlük?

A sztrájkvezér egy jegyzéket vett elő és felolvasta a következőket:

— E hotelben van 30 pincér, ezekből kérünk 6-ot. Van 24 szobaleány, ezekből 4-et, van 16 háziszolga, ezekből kérünk 2-öt a sztrájkban lévő mozgalomban való részvétel végett azonnali rendel-

Visszajöttek Londonból a magyar kiküldöttek.

(Kállay pénzügyminiszter nyilatkozik a londoni tárgyalásokról.)

Budapestről táviratozzák: A Népszövetség pénzügyi bizottságának londoni tárgyalásain részt vett magyar kiküldöttek ma érkeztek vissza Budapestre. Kállay Tibor pénzügyminiszter a sajtó képviselőinek nyilatkozott és kijelentette, hogy az az impressziója, hogy a bizottságot a legjobb számúak töltik fel, hogy Magyarországának nehéz helyzetéből való kiemelkedését lehetővé tegye. A bizottság jelentésében azt az időt, amely alatt a magyar költségvetést szanálni kell, két és fél esztendőben állapítja meg és erre 250 millió arany korona kölcsönt véleményez. Ezek a pontok eltérnek a magyar kormány javaslataitól, a mely három és fél éves időt és 400 millió aranykoronát kért. Megnyugtató, ahogyan a Népszövetség szakkérdései megítélték a helyzetet. A pénzügyi állandósítása, amit a kölcsönrel szándékoznak elérni, Magyarország fizető és foggyasztóképeségét gyorsabban fogja emelni. A bizottság a szanálási kölcsönök felül későbbi időpontban kiutalható kisebb kölcsönöket is kifizetésbe helyezte, amelyek állami üzemek beruházására használhatók fel. A bizottság tervezte most a Népszövetség tanácsa fogja tárgyalni és a tárgyalásokon a magyar kormány képviselői is részt vesznek. Szükséges ezenkívül még a jóváhagyó bizottság hozzájárulása is, hogy a kölcsön felvételéhez szükséges zálogok leköthetők legyenek.

Budapestről táviratozzák: A

kezesünkre bocsátani és ezzel dokumentálni, hogy a hotel d'Italia is részt vesz az általános sztrájkban.

Az igazgató tréfásan fogta föl a dolgot és azt mondotta nekik:

— Mégis okos emberek maguk, hogy egy szakácsnét sem kérnek, mert tudják, hogy azok már öregek és miután ilyen szerények, hogy csak négy szobalányt akarnak, a legfiatalabbakat és legszebbeket fogom kiválasztani magunknak.

Általános kacaj fogadta a direktor szavait.

— Evivva signor direttore!

És néhány perc múlva a sztrájkba bocsátott pincérekkel karomfogva kísérték a szabadságolt szobalányok is.

Az este azonban már nem folyt le oly csendesen mint a délelőtti. Ugyátszik, hogy a sztrájkolók be rugtak és garázdálkodni kezdtek. Leverték a lámpásokat s a nyilvános órákat és az üzletek üveg címtábláit. A karabínerek — városi rendőrség — elégtelennek bizonyultak a rend helyreállítására, úgy, hogy a kaszárnyából mozgósítottak néhány század gyalogságot. Ezek aztán néhány perc alatt megtisztították a tereket és uccákat, egész éjjel csend volt és kedden reggel leszámítva a betört cégtáblákat, csakis a márványpaloták falára mázolt „Scio-pero Generale! Abbasso Giolitti!” emlékeztetők csak a két napi sztrájkra. Különben aztán minden a rendes kerékvágásban került, nekünk idegeneknek mulatság számba ment e változatosság és különben csendes és egyhangú laguna-városban.

Népszövetség tanácsának december tizediki ülésére, amely a Magyarországának nyújtandó kölcsön ügyében fog dönteni, a jövő héten Genfben utaznak: gróf Bethlen István miniszterelnök, Daruváry Géza külügyminiszter és Kállay Tibor pénzügyminiszter.

Sport.

ATE—AAC 1 : 1 (1 : 0)

(Bajnoki mérkőzés.)

Az első bajnoki mérkőzést a szövetség gazdálkodó játékos szereplése miatt megszüntette, a megismételt mérkőzés egyik csapatnak sem hozta meg a győzelmet. Az ATE csapata, mely tulajdonképpen első alkalommal 3:0 arányban győzött, most is mindent elkövetett, hogy a győzelmet végleg biztosítsa. Ez azonban nem sikerült neki, mert ellenfele kiméletlen játékkal teljesen megfélemlítette és miután a második félidő közepén Rémay II-t, a csatársor irányítóját harcképtelenné tették, visszaesett és ekkor sikerült az AAC-nak a mérkőzést eldöntetlenné tenni.

Az AAC csapata nem sok szimpátiát váltott ki. Durva játékkal csak ront az egyesület hírnevén. Steinhübel bíró nem torolta meg eléggé az AAC faultjait, ennek az ATE játékosok adták meg az árát. A félidőben az ATE volt fölényben, bár az AAC is többször támad, de Rémay I mindent ment. Az ATE támadásai mindenkör veszélyesek, de csak egy gonjt tud elérni Puskás széles kizárkésa révén. A második félidő ATE támadásokkal kezdődik, az AAC csak Abay kapufalövésével veszélyeztet. Egy veszélyes ATE támadást ugyancsak a kapufa ment. Majd az AAC durvaságának Rémay II áldozatul esik. Az ATE ezután teljesen elveszté kedvét, főleg miután az AAC mindkét ATE-beck elesése után Gencsy révén kiegyenlített. Az AAC marad ezután is fölényben, az ATE csak az utolsó pedcben intéz Murányi I révén veszélyes támadást, de az AAC kornerra ment. A csapatok közül az ATE mutatta a szebb játékot. A sáros pályán sokkal jobban érvényesült technikája, mint ellenfele. A kapuban Löwenberg sok szép labdát védett. Harangozó nagyjában megfelelt. Rémay I kiváló játékot produkált. A fedezet sor legjobb tagja Weichelt volt. Danoni csak az első félidőben volt jó. Szabó szürkén játszott. A csatársor minden akciója veszélyt jelentett. Rémay II, míg le nem rugták, jó volt. Feldmann jól passzolt, de félénksége sokat rontott. Puskás kitűnően játszott. Rémay III és Murányi I minden lefutása veszélyt jelentett. Az AAC durva játékkal visszatartóan hatott. Ha a bíró egy kissé szigorúbb, úgy nem uszta volna meg a játékot kiállítás nélkül. Pedig a csapat jó erővel rendelkezik és ha a szép játékra fektetné a fősúlyt, sokkal eredményesebb lenne. A csapat legjobb része a védelem volt. Kettner hibátlanul védett. Singer—Czégka hátrétnár biztosan szerelt. Czégka azonban rendkívül durva volt. A halvesor legjobb tagja Török. Bartolf megfelelt, de ő is erőszakos. Bakin még látszik a hosszú pihenő. A

esatársor csak a második félidőben felelt meg. Gencsy és Abay veszélyesek voltak, de a durvaság tekintetében is vezettek. Romvári nem való összekötőnek. A két szélső Licker és Pfeiffer II nem produkáltak különösebbet. Steinhübel bíró nem torolta meg kellő eréllyel az AAC által elkövetett faultokat és ez által a játék az AAC részéről teljesen eldurvult.

— Országos birkozóverseny Aradon. A Strada Vulcan polgári fiúiskola tornatermében zajlott le tegnap a közönség impozáns részvétele mellett az aradi „Vulturul” (Toldi) club által rendezett országos birkozóverseny az ország legjobb birkozó között. Részt vettek Törökves (Oradea-mare), Kinizsi (Timisoara), AMTE. (Arad), CAMP. (Petrosani), Vulcan (Lupeni), Vulturul (Arad) és Resita-International (Resita) sportklubok. Este pont fél 9 órakor Boar Miti, alelnök meleg szavakkal üdvözölte a jelenlevőket és megindítja a döntő mérkőzéseket. A verseny az érme kiosztásával éjjel fél 12 órakor ért véget. Rendkívül tetszett Laza (Toldi), Privalcsak (Törökves) és Engel (Toldi), akiket a közönség éjken megtapsolt. Győztesek: Légsúly: I. Ördög (Kinizsi), II. Juhász (AMTE.), III. Jancsó (AMTE.) Pehely: I. Mansberger (Törökves), II. Antal (AMTE.), III. Kilián (AMTE.) Könnyű: I. Tusz (Vulcan), II. Schenker (CAMP.), III. Stempel (Törökves) Közép A): I. Antalfy (Toldi), II. Meigardt (Toldi), III. Földeák (Kinizsi.) Közép B): I. Robnik (Kinizsi), II. Privalcsak (Törökves), III. Gelb (Toldi.) Birák: Papp, Stern és Popoviciu.

— Budapesti eredmények: MTK. —Zugló 0:0, FTC.—KAC. 4:0 (1:0), UTE.—Vasas 0:0, BTC.—33. FC. 2:0 (2:0), Törökves—III. ker. 2:0 (2:0), VAC.—UTSE. 3:0 (1:0).

Sorozatos rablótámadások

az aradi gázgyár ellen.

(Betörők és egy rendőr revolveres harca.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi gázgyár ellen gyakran megismétlődő támadások Aradon ma már kezdenek titokzatossá válni. Tegnap este megint megtámadták a kötelességét teljesítő rendőrt, aki revolverével védekezve tudta magát elriasztani a titokzatos alakokat. Ez már a negyedik támadás volt. Az első ízben amint megírtuk, feltörték a gázgyár mellett levő szivattyúházat és több ezer lej értékű gépalkatrészt vittek el. A betörők elmozdították helyéről az elektromotort, azonban az éjjeli őrk megzavarták őket és elmenekültek. Másodszor szintén a szivattyúházba akartak behatolni és a betörők szembeszálltak a közeledő rendőrökkel. A harmadik izgalmas éjszakáról, a melynek egy rendőr volt a hőse, szintén beszámoltunk. Hat ember revolverrel támadott rá a rendőrré és csak egy fél óras revolverharc után sikerült a támadókat elűzni, akik közül egyet elfogtak. Az elfogott ember mély hallgatásba merül a rendőrség fogságában. Nem akarja megnevezni büntetését és nem vallja be, hogy milyen szándékuk van az elektromotorral, mert nyilvánvaló, hogy a négy ízben megismételt támadás azért történt, hogy a már elmozdított elektromotort elvigyék a szivattyúházból.

Tegnap éjszaka fél háromkor

Ardelean Ilés közrendőr több gyanús embert látott a szivattyúház felé közeledni. Igazolásra szólította őket, azonban azok nem hecedtek a rendőrré, valószínűleg, mert látták, hogy az egyedül van. Ők pedig heten vagy nyolcan lehetnek és nyugodtan közeledek a szivattyúház bejárata felé. A rendőr ismételt erővel felszólítására kettőn támadóan felé közeledtek, mire Ardelean Ilés előrántotta revolverét és tüzelni kezdett a betörőkre. A vakmerő emberek csak akkor gondoltak menekülésre, amikor közeledő léptek zaja hallatszott, amelyből kivetették, hogy segítséget kapott a szorongatott rendőr.

A nyomozó hatóságok rendkívül különösnek tartják a megismételt támadásokat a szivattyúház ellen. Az aradi államrendőrség a legerélyesebb nyomozást indította meg a titokzatos támadók kézrekerítésére.

A kiáradt Isonzó.

(Pusztító árvíz katasztrófa a Száva és az Isonzó vidékén.)

Grából táviratozzák: A Száva és az Isonzó mellékén a gyors hóolvadás és a napok óta tartó esőzés nagy katasztrófát idézett elő. A Száva több helyen elöntötte a vasúti töltéseket és a közlekedés szünetel. Kreiburg város iparteleit elöntötte a víz, a város világítás nélkül maradt és az összes közüzemek szünetelnek. Laibach városát is fenyegeti a veszedelem, mert a körülötte levő falvak mind víz alatt állnak. Cilli és Iaze városa is sokat szenvednek a kiöntött folyóktól, mert a városok pincéi már víz alatt állnak és minden pillanatban várható a hídak összeomlása. A lakosság pánikszzerűen menekül. Trieszti jelentések szerint az Isonzó is kicsapott medréből és sok falut elöntött. Gradiska, Görz, Udine és több északolaszországi város áll elöntés előtt. Az olasz kormány katonaságot küldött a veszélyeztetett vidékekre. Az árvíz olyan nagy, hogy hasonlóra nem emlékszenek ezen a vidéken. A kár felbecsülhetetlen.

Újságírók szabadjegyei.

(Sérelmes miniszteri intézkedés.)

(Saját tudósítónktól.) A közoktatásügyi minisztérium egy újabb rendelete szerint a vasúti szabadjegyek s ezek között a újságírók szabadjegyei is a Simplonra és a két Arad—Temesvár—Bucuresti gyorsvonatra csak akkor használhatók utánfizetés nélkül, ha a miniszter a jegyeket esetről-esetre láttaozza, vagy ha a jegytulajdonos 1000 lej kifizetése ellenében állandó vízumot szerez.

Mondani sem kell, hogy ez az intézkedés rendkívül sérelmes a sajtó munkásaira, akik nem mulatságból utaznak, hanem a közérdekében és éppen ezért nem várhatják be a vízumot, mert hiszen az utazás rendszerint egy előre nem látott, váratlan eseménnyel van kapcsolatban. Az 1000 lejes vízumdíj lefizetésével pedig illuzóriussá válik a „szabad-jegy”, hiszen ki tudja, utazik-e s egyáltalán ennyit az egész év alatt? Az újságíró-szervezet állást foglalt a sérelmes intézkedés ellen.

Kereskedők nagygyűlése Aradon

(„Egyedül az adó kivétel bizottság az, amely a kereskedők értékét tulbecsüli.” — Tiltakozás a spekulatörvény és az új adó kivételek ellen. — Előkészület a bucaresti országos kongresszusra.)

(Saját tudósítónktól.) Impozáns keretek között folyt le vasárnap délelőtt a Sfátul Negustoresc aradi csoportjának rendkívüli közgyűlése a Városháza nagytermében. Az elnöki székben Ádám György a Victoria takarékpénztár vezérigazgatója a Sfátul Negustoresc aradi csoportjának elnöke foglalta el. Az elnöki emelvényen foglaltak még helyet Adler Andor al-elnök, Zima Tibor Aradváros országgyűlési képviselője, kereskedelmi és iparkamarai főtitkár, I. Constantiu és P. Michelsohn bucaresti delegátusok, dr. Falus Lajos iparkamarai titkár, Anastasiu aradi kereskedő és Cristea Döme a Sfátul főtitkára. Délelőtt 11 órakor nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést Ádám György elnök, üdvözölte a jelenvölét dr. Moldován Sándor aradi törvényszéki elnököt, Nasta Viktort a Nemzeti Bank aradi igazgatóját, a bucaresti delegátusokat, a város képviselőjét és a közgyűlésen megjelent nagyszámú kereskedőt. Röviden vázolta a rendkívüli közgyűlés tárgysorozatát majd felkérte Adler Andor al-elnököt az elnöki megnyitó beszéd magyarul való tolmácsolására.

Politizálnunk kell uraim — mondotta Adler Andor al-elnök — gazdasági politikát kell folytatnunk. Nem szabad támogatnunk egyik politikai pártot sem, csak azt, aki minket is támogat, érdekeinket szolgálja és előbbre viszi Nagyrománia közgazdasági érdekeit.

Adler Andor után Cristea főtitkár az 1922. évről szóló jelentést terjesztette a közgyűlés elé. Rámutatott arra, hogy milyen nagyfontosságú hivatást tölt be a Sfátul és éppen ezért határozták el az aradi kereskedők, hogy új orientációt keresnek és a modern kereskedelmet támogató és védő egyesületbe lépve megalakították a Sfátul Negustoresc aradi csoportját.

I. Constantiu bucaresti nagykereskedő emelkedett szólásra. Az üdvözlő szavak után a közgyűlés és a december 9-iki bucaresti monstre kereskedő kongresszus ismertetésére tért át.

— A fővárosi monstre Kongresszuson — mondotta az előadó — Románia összereskedőinek kihasználása kérelme és követelése foglalt helyet. Jelenleg olyan törvények, szabályok és rendeletek vannak érvényben, melyek bekütyörözték a romániai kereskedelmet. A kereskedők és iparosok becsületét súlyosan érinti az érvényben lévő spekulatörvény, amely semmi célt nem szolgál, csak azt, hogy becsületét gázolhassanak a tisztességes és becsületes kereskedő társadalomnak. Az ország kereskedelmére ugyancsak bántó hatással van az új adó törvény. Belátom, hogy az ország rá van szorulva a nagy adókra, de az állam terhelt nagy lehet egyetlen egy osztállyra, a kereskedő társadalomra áthárítani. A jelenlegi pénzügyi rendkívüli kárát van a kereskedelmnek és különösen az iparnak. A Kormánytól kérni fogjuk a pénzügyi megszüntetését és a helyi tartozások haladékalan kifizetését.

Dr. Falus Lajos — iparkamarai

titkár lelkes taps közben kezdte beszédét.

— Uraim — mondotta — a kereskedelem lassan öle méreggel van a jelenleg érvényben lévő törvények és rendeletekkel megmérgezve. A kereskedőknek nem a kereskedelem fellendítésén, hanem a mesterségesen emelt gátak elhárítására kell az energiát pocsékolniuk. Azt mondják, hogy a spekulatörvény a kereskedelem apacsi ellen készült és mégis minduntalan azt látjuk, hogy a legbecsületesebb kereskedők részesülnek a spekulatörvény alapján nagy büntetéseken. Nagyon elszomorító, hogy egyedül az adó kivétel bizottság az, amely a kereskedők értékét tulbecsüli. (Hangos derűtség és taps.) Ha export törvény ismertetésére térek megállapíthatom, hogy bár a kormány feloldotta az export tilalmát, olyan kivételi illeteket léptetett életbe, amely a kivitelt teljesen lehetetlenné teszi. A Sfátul monstre kongresszusát éppen a legjobb időben tartja és abban a reményben fejezem be előadásomat, hogy a fővárosi kongresszus eredményes lesz és szabad levegőt biztosít a kereskedelmi élet fejlődésének.

Zima Tibor Aradváros országgyűlési képviselője tartott a vasárnapi Sfátul közgyűlésén utolsó nagyhatású előadást.

— Nem tudok olyan büntető törvényt — mondotta — amelynek büntető paragrafusait 1914. óta szilveszterig volt, természetesen ez alól a spekulatörvény képez kivételt, amely a legkisebb kárt okoz is a legsúlyosabban bünteti. Miért volt szükség a spekulatörvény elkészítésére? Erre az illetékes körökben azt mondják, hogy az országban uralkodó nagy drágaságot ezzel akarták letörni és az általános elégedetlenséget megszüntetni. Nem tudjuk, hogy minél közhíjjuk azt, hogy a kormány éppen a kereskedőket választotta ki a társadalom megmentőjéül, de ha már mi lettünk a mártírok, már elég régen mártíroskodunk és itt az ideje, hogy megszűnjön a mártírságunk. Elég volt a toherből.

— A legégetőbb probléma kétségtelenül a pénzügyi és az ezzel együtt járó pénzügyi drágaság. A kereskedő vagy nem jut hozzá, hogy kölcsönt szerezzen magának, vagy ha hozzájut csak rendkívül nagy kamattal. A pénzügyi speculáció jelensége. Okozója a lej állandó értéktelenedése az ezzel járó párhuzamos drágulás. A lej állandó értéktelenedésének okát mindnyájan tudjuk. A román papírpénznek nincs fedezete, mert mint ismeretes a háború alatt az aranykészletet Oroszországba szállították, amely nem került vissza. A lej megjavítása illetve kiüldöztetése való stabilizáció csak kétféle módon érhető el. A bankjegyek szaporításának megszüntetésével, mint azt a Kormány nagyon helyesen szigorú elvének vallja és a kereskedelmi mérleg megjavításával. Az előző Kormány alatt a lej értéke hetven százalékkal esett, a jelenlegi kormány alatt pedig újabb tizennégy százalékot veszített értékéből. A lejnek pedig legalább is egyforma értékűnek

kellene lennie a francia frankkal. A rossz gazdasági politika végzetesen lerontotta a lej kurzusát. A posta, vasut reorganizálása után a legsürgősebb probléma a kiviteli illetek megszüntetésével az export fellendítése, mert Románia, a természeti kincsekben dúslakodó ország csak ebben az esetben javíthatja meg a valuta értékét.

Hogy a jelenleg érvényben lévő kiviteli díjszabás közül egy példát említek meg a buza kiviteli vámjait kell megemlítenem. A buza kiviteli díja vagononként huszonöt ezer lejtben, a liszt kiviteli díja pedig harmincezer lejtben van megállapítva. Mi következik ebből a díjszabásból. Hogy a buza exportja fellendül, lisztet egyáltalán nem fognak exportálni és így a malomipar teljesen megbénul.

Constantinescu Tankred miniszter aradi tartózkodása idején, a napokban kijelentette, hogy belátja elődje rossz kereskedelmi po-

litikáját és éppen ezért hallandó azon lényeges változtatásokat eszközölni. Így tehát a Sfátul bucaresti monstre kongresszusát éppen a legjobb időben tartják és annak eredményessége biztosnak látszik.

Hosszu és lelkes taps követte Zima Tibor országgyűlési képviselő előadását. Cristea titkár felolvasta a határozati javaslat 14. pontját, amelyet már lapunkban ismertettünk, majd felolvasta a Constantinescu Tankred kereskedelmi miniszternek, valamint Neulescu Luca János volt miniszternek a Sfátul központi elnökének küldendő távirat szövegét, amelyben a minisztertől a spekulatörvény hatályon kívül helyezését, a központi elnöktől pedig az aradi közgyűlés határozati javaslatának hathatós támogatását kéri. Délben egy órakor Ádám György elnök abban a reményben, hogy a kereskedők akciója eredményes lesz a közgyűlést harsogtatta.

Indokolatlan támadások a temesvári főpolgármester ellen

(Bonyodalom a színház pénztárhelyisége miatt. — 1924. szeptember elsőjére elkészül az új temesvári színház.)

(Saját tudósítónktól.) Georgevi Lucian dr. főpolgármester ellen két hét óta több rendkívüli és támadás jelent meg az Advertiserban, legutóbb a temesvári magyar színház pénztárhelyiségével kapcsolatban. A cikk írója erősen kiemel az ellen, hogy a főpolgármester kilakoltatta a színház épületéből az újságárust, de ugyanakkor az építkezéshez közelebb fekvő helyen adott pénztárhelyiséget Fekete Mihály színigazgatónak, „akivel összeszűrte a levelet.”

Hogy mennyire fölületes és indokolatlan a támadás, igazolja az a tény, hogy az új pénztárhelyiséget a színház építész vállalkozója, Polgár mérnök bocsátotta Fekete rendelkezésére. Erről sem a főpolgármesternek, sem a városi tanácsnak nem volt tudomása. Sőt éppen a főpolgármester volt az, aki rögtön, amikor arról értesült, hogy Fekete elfoglalta a Polgár által részre kiadott helyiséget, azonnal intézkedett, hogy azt bontsák le, a mi még szombaton megtörtént, úgy, hogy a direktorné valóságos téglázapor közepette árusított a levelet, pedig a színháznak pénz tárhelyiségre feltétlenül szüksége van. A kérdéses újságárust különben bírói ítélet lakoltatta ki s így a főpolgármester csak kötelességét teljesíti, amikor ennek az ítéletnek érvényt szerez, annál is inkább, mert Polgár mérnök kijelentette, hogy erre a helyiségre az építkezésnél azonnal szüksége van.

A város és a vállalkozó között létrejött szerződésben 5000 lej bá nap pénz köttetett ki minden napra, amely vagy az egyik, vagy a másik fél hibájából késleltet az új színház elkészültét. A megállapodás szerint Polgár köteles 1924. évi szeptember hó elsőjén a színházat üzemképesen a városnak átadni.

Érdekes, hogy az újságárus érdeklődésben a helyi gyűlésről szombaton távirat érkezett a városhoz, amelyben a miniszter megtiltotta az újságárus kilakoltatását. A főpolgármester azonban táviratilag értesítette a minisztert, hogy a kilakoltatást bírói ítélet mondja ki s hogy a színház városi tulajdon, amelynek helyiségei fölött

csak a város rendelkezik. A színház részére azonban feltétlenül tartani kell megfelelő, könnyen hozzáférhető pénztárhelyiséget.

Meghalt a nagyváradai püspök.

(Gróf Széchenyi Miklós Budapesten elhunyt.)

(Saját tudósítónktól.) Az erdőlyi magyar katolikus világnak nagy gyászja van: gróf Széchenyi Miklós nagyváradai megyéspüspök szombaton este Budapesten meghalt. Mintegy két héttel ezelőtt utazott fel a főpap Budapésre, hogy a Pajor szanatóriumban súlyosabb természetű veseoperációnak vesse alá magát. Az operációt pár nappal ezelőtt hajtották végre teljes sikerrel és a beteg jobban is érezte magát sőt fel is kelt ágyából. Amikor azonban értesült, hogy gróf Batthyány Vilmos nyitrai püspök meghalt, heves szívbetegségre vetek rajta erő: kúszott régi szivbaja. Többször mondta, hogy ugyan az a betegségem van, amit Batthyány püspöknek és hogy nem viszi már sokáig. Szombaton este 8 órakor kiszenvedett.

Az 1868-ban született Széchenyi Miklós, az ősi Széchenyi család sarja a papi pályát választotta élethivatásul. Teológiai tanulmányai után Zalka győri püspök mellett titkár volt, majd a bécsi Pármancum élére került. Innen rövid idő múlva az akkor harminckétes pap a győri egyházmegye püspöki székébe került, majd Schlauch Lőrinc örökét, az ősi nagyváradai püspöki széket foglalta el. Az elhunyt főpap egyike volt azoknak a püspököknek, akik szavakkal s életükkel egyaránt hirdették a krisztusi tanok igazságait. Két ízben fogadta Ferdinánd király audiencián, amikor Széchenyi Miklós férfinak hársággal tárta fel az uralkodónak a magyar iskolák serezeit.

Az elhunyt egyházi beszéteise holnap délelőtt tíz órakor lesz a budapesti központi szeminárium dísztermében. A beszétekést Csernoch János hercegérsek végzi. A holttestet ideiglenesen a Kerepesi-úti temetőben helyezik el, ahonnan az általa alapított org-

házi templom most épülő kriptájába szállítják.

Budapestről táviratozák: A nemzetgyűlés mai ülésén Pesthy Pál, aki a mai ülésen elnökölt, elparentálta gróf Széchenyi Miklóst, a szombaton Budapesten el-

hunyt nagyváradi püspököt. Meltatta Széchenyit, mint embert és papot, aki egyformán nagy volt, mint főpásztor és mint emberbarát. Javaslata a nemzetgyűlés elhatározta, hogy részvétátviratot küld a püspök családjához.

Botrány az aradi színházban.

(A közönség tüntetése a színészek mellett.)

(Saját tudósítónktól.) Kinos botrány játszódott le tegnap este az aradi színházban, a *Három a tánc* operett premiérjén. A színházat zsúfolásig megtöltötte a közönség és már háromnegyed kilenc is elmúlt, de a félkilencre hirdetett előadást még mindig nem kezdheték meg. A zenekar teljesen üres volt és a színpadról izgatót hangok szűrődtek ki a nézőtérre. A közönség türelmetlenkedni kezdett és hangos tapsolással fejezte ki azt az óhajtát, hogy kezdjék már el az előadást. Háromnegyed kilenckor hirtelen a függöny elé lépett Sereghy Andor, a társulat főmestere, aki a következőket mondotta a nézőtérnek:

— Mélyen tisztelt közönség! A későnek az az oka, hogy a színház zenészei nem akarnak játszani. Künn állnak a hátsó bejáratnál és egyáltalán nincsenek tekintettel a közönségre. A súlyos helyzetben levő színtársulat egyöntetű elhatározással kimondotta, hogy beleegyeznek kismérvű fizetésre, hogy ezáltal kisebbítsék a kiadásokat és némileg enyhítsék a terheket. A zenészek ehhez nem akarnak belemenni. Mi, akik már két hónapja alig-alig kapunk fizetést, lekiismeretesen játszottunk, mert bíztunk abban, hogy a közönség érdeklődése csak felénk fordul, a zenészek pedig, akik mindenkor pontosan megkapják a fizetésüket, követelik, hogy azonnal fizessék ki őket hiányzatlanul, mert különben nem játsz-

nak. Ezt az elhatározásukat most, az utolsó percben hozták a vezetőség tudomására, formálisan revolvált szeggezve nekünk. Miután most este fizikai lehetetlenség új zenészekről gondoskodni, zongorát állítottunk be és kérjük a közönség elnézését.

Zugó taps fogadta a színész szavait és a közönség köréből sürűn hangzottak felkiáltások:

— Nem kellene a zenészek, inkább jöjjön zongora.

Alig távozott Sereghy a függöny elől, a zenészek lassankint beszállingóztak, ugylátszik mégis meggondolták a dolgot. Egyik felakart menni a pulpitusra, hogy a közönséghez beszédet intézzon, de nem hallgatták meg.

— Le onnan, nem hallgatjuk meg, nem fogunk terrorizálni bennünket! — zúgott vissza a közönség. — A közönség hangulata látványosan a zenészek ellen irányult, akik erre megszegyenülten, szó nélkül leültek játszani és kilenc óra előtt pár perccel mégis megkezdődhetett az előadás.

A zenészek terrorisztikus kiválthatatlan eljárása mindenütt nagy megütközést keltett. Ha díjferenciák vannak a színház vezetőségével és ebből kifolyólag nem akarnak tovább játszani, ugye ezt legalább egy nappal előbb kell tudomásra hozni, nem pedig az utolsó percben, formálisan kést szeggezve a színház torkára. A közönség magatartása méltó válasza volt a zenészek eljárására.

Három a tánc.

(Operettbemutató az aradi városi színházban.)

A budapesti Király színházban nagy sikert aratott operettet tegnap mutatta be az aradi városi színház. Szomaházy István és Faragó Jenő szövegírók hájasan kedves librettót írtak II. Ferenc császár korából, abból az időből, amikor a császárok még abban a lelki kedvükben, hogy egyszerű parasztlányokból hirtelen grófnókat csináljanak és ezután férjet keresnek az újdonsült grófkisasszonyoknak. Hyen levegőben játszódik le a *Három a tánc* is és Gernyóhidy Ádám, a dolyfős földesur el is veszi a darab végén Nacát, az egyszerű hajdu lányát, az új gróflányt, akit egyébként is szerette. Természetesen a humor sem hiányzott az ügyes librettóból és ez is nagyban elősegítette a darab sikerét. Komjátly melódikus szép zenét komponált a darabhoz, régi magyaros motívumok kergetik egymást, pár helyen divatos angol muzsika is kicsendül.

A színházat a közönség zsúfolásig megtöltötte, a pénztárra kikerült a tábla: „minden jegy elkel”. A telt nézőtér szinte felvilágyozta a játszó színészeket, akik kedvvel, ambícióval játszottak. Huszár Károly, Gernyóhidy Ádám bonviván szerepét játszotta, szépen énekelt egy-egy

tetszősebb dalt meg is kellett ismételnie, férfiasan, erőteljesen alkotta a dolyfős földesurat. Balogh Böske a darab primadonnaszerepében gyarapította eddigi sikereit. Kedvesen, finoman játszotta meg a szerelmes parasztlányt, díszkrét humora, szép éneke elismerést váltott ki a közönségből. Győző Karakterisztikus öreg vicispánja állandó derűtségben tartotta a közönséget, a sikerből nagy része van neki is. Mészáros II. Ferenc császára imponálóan férfias volt, ezáltal énekes szerepben láttuk ezt a szimpatikus színészt, szép hangja van, ami kellő tanítás mellett fejlődhetik. Szegő Lili alispán lánya kedves alakítás volt, szép táncai különösen tetszettek. — Ugyanez mondható Ekecsre is, aki napról-napra jobban befészkelte magát a közönség kegyeibe. Tibor pompás figurát csinált egy öreg francia kisasszonyból. Kovács Karmester szakavatottsággal dirigált, Győző pedig tehetséges rendezőnek bizonyult. A közönség jól szórakozott és a felvonások végén többször hívta a függöny elé a szereplőket. (H. s.)

Az aradi színház műsora. Kedd: *Három a tánc*, operette. (B. bérlet.) Szerdán: *Három a tánc*, operette. (C. bérlet.) Csütörtök: *Kisasszony férje*. Bohózat-újdonság. Sugár Teri vendégfelléptével. (A. bérlet.) Péntek: *Marinka*, a táncosnő. Zilahy Irén vendégfelléptével. (B. bérlet.) Szombat: *Bajadér*. Zilahy Irén vendégfelléptével. (C. bérlet.) Vasárnap d. u.: *Asszonyok bolondja*. Este: *Három a kislány*. (Bérletszünet.)

Temesvári színházi műsor. Kedden: *Offenbach*, operette. Szerdán: *Hattyu*. Csütörtökön: *Gyöngyvirágkisasszony*. (Bemutató.) Pénteken este, szombaton délután és este: *Gyöngyvirág kisasszony*.

Ünnepi előadás az aradi színházban. Az egyesülés ötödik évfordulóját Aradon kulturális ünnepély keretében ünnepelték meg, az aradi színházban. A megnyitó beszédet Volbura-Poiana író tartotta. Iris Barbura meleg érzéssel szavalt, majd a tanítónőképző intézet és a liceum növendékeiből egyesített énekkar dalai következtek, amelyek Sinu Coriolan ének-tanár kiváló képességeiről tettek tanúságot. Az ünnepély befejezésül egy aktuális szindarabot játszottak, Volbura-Poiana író művét. A drámai hatásokban gazdag színművet műkedvelők adták elő. Dr. Boca kereskedelmi iskolai tanár a pap szerepét tehetséggel játszotta, nagyon tetszett Siklóvan Cornelia liceumi növendék, aki a legnehezebb drámai nőanszokat tökéletes művészettel adta vissza az ápolónő szerepében. Temperamentumos művész lélek és a közönség lelkes óvációjával ünnepelte. Demetrianu nővérek és a többi szereplők is igen jók voltak. Kitiünően szavalt Bein Traian liceumi tanuló. (X.)

Leszállították Nagyváradon a színházi jegyárakat. A nagyváradi színház igazgatósága a sulvos gazdasági helyzetre való tekintettel december 4-től kezdődőleg leszállította a színházi telvéreket.

Előadás az aradi Kulturpalotában. Antonescu egyetemi tanár, Románia volt párisi követe, tegnap délután nagyszámu résztvevő érdeklődése mellett a liberálizmusról előadást tartott az aradi Kulturpalotában.

Haladás előadás. Szépszámu közönség hallgatta meg a Haladás szombati gazdag műsorát, amelynek megnyitó száma után Czank Margit szavalt értelesen egy Ábrányi költeményt. Majd Bogdány István játszott zongorán libátlan billentyűkezeléssel, jól felfogott színezéssel egy Tschajkovszky mazurkát és Padarenszky menüettet. Bérczy Lajos folytatta igen tanulságos előadásait a csoportlélekről. Egy énekszám fejezte be a műsor első részét Bogdány István technikailag is kifogástalan zongorakiséréte mellett. Szünet után Szentgyörgyi Elvira már elővösen ismert kedves szopránját hallgatta és tapsolta a közönség néhány precíz éneklése után, melyeknek szavatott zongorakisérője Geilert Pál volt. Egy szép mozdókép fejezte be a zajos Haladás előadást.

Pataky Sándor képkiallítása szerdán este zárul.

Unger Műtermüller vonósquartett f. hó 8-ikán, szombaton este fél 9 órakor tartandó kamarazeneestélvőre belépő-jegyek Scherhag H. és Fia cégnél válthatók. Tekintettel a páratlan érdeklődésre, az előjegyzett jegyek csak 6-ig rezerváltak.

A Pásztorúti új száma. A Pásztorúti című kolozsvári irodalmi folyóirat legújabb számában Flaneur „Medardus éjszakája” címen finom és tartalmas írással szerepel. Interim az erdélyi magyar irodalom hívatásáról értekezik. Kristóf György a magyar tudományos társaságok történetéről ír, Reményik Sándor kritikát közöl. Bárdos László, Jakab Géza, Szentimrei Jenő, Tompa László és Walter Gyula versekkel teszik hangulatosabbá a számot, amelyet Benedek Marcell kitűnő novellája, Kertész Mihály elbeszélése és Petelei István írásának befejezése egészít ki.

Aradi színházi hírek. Három a tánc. Komjátly hangulatos operett újdonsága, amely a bemutatón este olyan szép sikert aratott, még kedden és szerdán szerepel a színház műsorán. Estéről-estére zsúfoltt nézőtér tapsol a szereplőknek, az utófénytelenül kedves Balogh Böskenek, a nagyszerű Szegő Lilinek, a szépen éneklő Huszár Károlynak, az elegáns Mészáros Bélának, a kifogyhatatlan humoru Tibor Lórnak, Győzőnek, Ekecsnek, akik egytől-egyig tehetségük legjavával biztosítják ennek a különben is hatásos új operett megkülönböztetett aradi sikerét. — Sugár Teri aradi vendégjátéka. Érdekes repriiznek lesz színelve csütörtökön az aradi színház, amikor Drégely Gábor poétikus vigjátékát, a Kisasszony férjét elevenítik fel. A színház igazgatóságának erre az alkalomra sikerült biztosítani Sugár Teri vendégfelléptét, aki ma a legnépszerűbb művésznők közé sorolható Aradon. Fbben a szellemesen megírt, igazi kedves és mulatságos vigjátékban istenadfa tehetségének teljességével, ragyogó szépségével, pazar eleganciájával vonul fel a vendégszereplő Sugár Teri, egyszóval az erdélyi magyar színészek büszkesége, az aradiak dédelgetett Kedvence legkiválóbb szerepében teszi tökéletesé eddigi hódításait. A nagy ambícióval előkészített vigjátékban az aradi prózái együttes legjobbjai lesznek a vendégművésznő partnerei. Harmati Jolán, Jávör, Sereghy, Győző, Darvas valamennyien nagyhatásu, hálás szerepben, válytetett munkával így

Irodalom, művészet

Az aradi írók.

(A kolozsvári írói olimpiász harmadik matinéja.)

(Saját tudósítónktól.) Tegnap zajlott le a kolozsvári írói olimpiász harmadik matinéja, amelyen Arad magyar íróinak néhány reprezentánsa vett részt. Franyó Zoltán keleti és nyugati költők műveiből készített fordításait olvasta fel, amelyek finomságukkal és kifejezőerejükkel hatottak. Nagy Dániel, a legkitűnőbb erdélyi novellista egy új novelláját olvasta fel. Szombati-Szabó István, a lugosi költő költeményeket olvasott fel. Zala Béla, az Aradon is értékelte szavalóművész szavalataival érdemelte ki a közönség ünneplését. Rácz Imre hatalmas terjedelmű, szépen kulturált baritonja néhány opera részlet előadásában érvényesült kitiünően. Dr. Szellé Károly finoman kísért az ének- és táncszámokat és saját szerzeményeiből adott zongorán, amelyek értékes zeneszerzői képességeket mutattak be. Luca Ghussy nagyszerű táncszámai egészítették ki a színházban megtartott matiné műsorát. A kolozsvári sajtó a matiné résztvevőiről meleg hangon emlékezik meg.

keznek feledtetlenné tenni a publikum számára a csütörtök estét. — Zilahy Irén az aradi színház társulat volt közkezdelt tagja két éves távollét után néhány estére

viszátér egykori sikereinek színhelyére, az aradi színpadra s pénteken Marinka a táncosnő és szombaton a Bajadér operettekben vendégszerepel.

Popescu Haralamb szabadon.

(Összeomlottak a névtelenül emelt vádak.)

(Saját tudósítónktól.) Popescu Haralamb aradi sziguranca főnök ügyében a vizsgálat vasárnap fejeződött be, amely az aradi sziguranca főnök rehabilitálásával végződött. Az aradi törvényszék vádtanácsa tegnap foglalkozott a vizsgálat anyagával, megállapította, hogy súlyosabb bűncselekményekről nincs szó, nevezetesen a megvesztegetés és a hivatali kötelesség megszegése nem forog fenn semmiféle gyanúok. Éppen ezért a meghurcolt főtisztviselőt a vádtanács tegnapi ülésén egy heti vizsgálati fogság után szabad lábra helyezte. A házkutatás alkalmával Popescu Haralamb lakásán talált tárgyak értéke ugyan csak a vádtanácsi határozat meg

állapítása szerint nem haladja meg a huszezer lejt, tehát csak olyan kis értéket képviselnek az ott talált szükségleti cikkek, aminek érték minden kis előrelátó családnál feltalálható. Popescu Haralamb bűnössége tehát nem alapszik komoly vádakra.

A vádtanács döntése alapján Popescu Haralamb tegnap délből elhagyta az ügyészség épületét. A Közlöny Popescu letartóztatása alkalmával megírta, hogy a sziguranca főnök ellen érkezett névtelen feljelentések nem tartalmaztak komoly és törvénybe ütköző cselekmények vádját és a sziguranca főnök lakásán fogantatott házkutatás alkalmával nem találtak súlyosan kompromittáló dolgokat. A fővárosi lapok ezzel szemben a legsúlyosabb vádaként sorolták fel Popescu Haralamb ellen.

Véber Elza, Schmiéd Manci és még számosan.

— A radna-lippai református egyház nevében Pálur István ref. lelkész 1923. dec. 8-ikán este 8 órai kezdettel, a templomépítés céljára táncos és szépségversennyel egybekötött hangversenyt rendez a „Central” szálloda összes termeiben. Műsor: 1. Prologót mond: Zeitler Olga. 2. „Lippai Dalkör” énekszáma. 3. Pálur István ref. lelkész szónoki beszéde a jótékonyaságról. 4. Wingeron Testvérek hegedű duettje. 5. Mategowszky Micike szalontánc. 6. „Lippai Vegyes Dalkör” énekszáma. 7. Román tánc. Szünet. 8. Élőkép. Mudin Rizuka, Huszárek Irénke. Soós Pirike, Schönbauer Rózsi. 9. Liptai Ducika és Iluska szereplőkkel. 10. Strauszmanni Jakab főrabbi felolvasása a templom rendeltetéséről embertársadalmi szempontból. 11. Mihelyi Duci, Kiss József „Rabasszony” című költeményét szavalja. 12. Z. Váradi Margit opera áriái. 13. Morawetz Elza klasszikus tánc. 14. Schwartz Ervin humoros előadásai. 15. „Lippai Dalkör” bejárató éneke.

A temesvári „Kadima” teaestélye. A Kadima sportegylet december 1-én a Grand Hotel télikertjében tartotta szezonnyitó teaestélyét. A termet a temesvári zsidóság színe-java színtől megtöltötte. Az estét dr. Weisz Artur az egyesület agilis ügyvédének lelkes szavai nyitották meg, aki üdvözölte a megjelenteket s vázolta az egyesület eddigi működését. Utána kabaré következett, amelyben Ungár Lidy táncával, Friedmann Ernő kupléival s a magyarul előadott aktuális strófáival — szövegüket az egyesület

ügyvezető titkára Grösz Dezső dr. írta — s végül Somogyi Rózsi s Feuerwerker Nándor táncduettjükkel arattak osztatlan, nagy sikert. A kuplé szövegét Grösz Dezső, zenéjét Freund Leo szerzte. Reiter Ernő ötletes kongulatban tartotta a hallgatóságot. A kabaré után tánc következett, mely reggeli 5 óráig tartott. A Kadima második teaestélyét január első hetében tartja.

Egy község panasza.

(Hivatalvizsgálatok Aradmegyében.)

(Saját tudósítónktól.) Az arad vármegyei Moroda község küldöttsége kereste fel ma délelőtt dr. German Joe alispánt és panaszt emelt a közpénzek nem helyes kezeléséről. A község lakosai a közelmúltban már tettek hasonló panaszt, de akkor közvetlenül a királyhoz fordultak és számos aláírással ellátott kérvényben kérték ügyeik elintézését. Annak idején kiszállott az alispán Morodára és megállapította, hogy vizsgálás nem történt, csupán helytelen pénzkezelésről volt szó. A küldöttség tagjai ma hasonló panaszt tettek és miután az alispán től megnyugtató kijelentést kaptak, távoztak. A küldöttségjárás dokumentálja, hogy a község lakossága belátta, nem kell közvetlenül az uralkodóhoz fordulni meggyei ügyek elintézéséig. Az alispán különben ma délután Fachtortre és Mandrucra (Mondorlakra) ment ki automobilon, mert az ottani községek vezetőségének ügykezelése ellen is panaszok érkeztek hozzá és a helyszínen fogja megejteni az irodavizsgálatot. Az alispán különben tervbe vette, hogy rendszeresen folytatni fogja a megyéből községek irodavizsgálatait a megyei számvevővel karöltve.

A posztarabló bünei.

(Ujabb tizenegy betörés és rablás vádja alatt.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny múlt heti számában foglalkozott egy Popovics Dusan nevű veszedelmes ember letartóztatásával, akit a temesvári rendőrség fogott el és kiderült róla, hogy ő követte el a verseci híres postarablást és azonkívül számos betörést és szélhámozságot, különböző álnévek alatt hajtott végre. A lugosi államrendőrség most átiratban értesítette a temesvári államrendőrséget, hogy Popovics Dusan ott Sztojkovics álnév alatt működött és Lugoson és Karánsebesen eddigi megállapítás szerint tizenegy betörést és rablást követett el. A lugosi rendőrség kéri Popovics átszállítását, hogy ott folytassa tovább a nyomozást többi bűneinek megállapítása végett.

HIREK.

A király vadászaton.

(Két napos udvari vadászat a Bánátban.)

(Saját tudósítónktól.) Öfelsége a király, a mint megírtuk, 2-án és 3-án udvari vadászatot tartott kíséretével a Bánátban. A király Mocioni fővadászmester, Cosma Aurél dr. volt miniszter, Coste Gyula prefektus, Brediceanu volt miniszter, Bejan subprefektus, Georgevici dr. főpolgármester és Lintia Valer, az erdészeti iskola igazgatójának a kíséretében indult el a temesvári gyárváros állomásról Románbenesek községbe, amelyet környező erdőkben tartotta meg a vadászatot. A hajóvadászat fényes eredményt járt, mert 160 nyulat, nyolc farkast, tíz szalonkát lőttek. Erdészek epizód játszódott le a vadászon. Egy fiatal őz a hajtóktól való menekülés közben felbukott és eltörte a lábát. Mint ismeretes, őzre most nem szabad vadászni, de a király kénytelen volt a szénvedő eltört lábát őzleteloni, mert a mint kijelentette, nem akarja, hogy az erdő vadjai tépjék széjét. Az első napi vadászat befejezése után a király kíséretével külön vonatba vonult vissza és másnap, 3-án a temesvári vadász erdőben folytatta a vadászatot. A vadászat után délből az udvari étkező-kocsiban diszebed volt, amelyen résztvettek a meghívottak. A király különvonatával délután öt órakor utazott vissza Temesvárról Bucarestbe.

— Az aradi prefektus hivatalában. Georgescu János aradi prefektus, belügyi vezérfelügyelő tegnap délből visszaérkezett Bucarestből, ahol a prefektusok értekezletén vett részt. A prefektus ma délelőtt ismét elfoglalta hivatalát.

— Herbay tábornok halála. Herbay Szilviusz tábornok szombaton délelőtt szívinfarkus következtében Bucarestben meghalt. Az elhunyt tábornoknak Aradon igen sok tisztelője volt, valamikor a 33-ik közös gyalogezrednek alezredese volt és hosszabb időn keresztül Aradon szolgált. Herbay tábornokot hétfőn délután temetik nagy katonai pompával Bucarestben.

— Vizsgálat a bánáti fascisták ügyében. A temesvári ügyészség most fejezte be a vizsgálatot a bánáti fascisták ügyében. Nicolau ügyész a rengeteg lefoglalt bizonyítékokat az ügyészségre szálította. A bizonyítékok között több mint ezer fényképes igazolvány volt, amelyek falusi földművesek nevére vannak kiállítva. Azonkívül egy koponya, egy nagy kampóskereszt és számos röpcédula és plakát. A lefoglalt bűnjelket és a jegyzőkönyveket az ügyészség áttette a hadosztályparancsnoksághoz, ahonnan átszállítják a nagyszabású hadosztálybíróshoz.

„Tüzek”

Egy párisi kokot szerelme Pola Negrivel a főszerepben. — Ma kedden, szerdán és csütörtökön az

Apolloban.

Nagy árredukció!

Téli-áru szükségletét gyári áron szerezhetheti be

Nagy árredukció!

V. Missir Fii & Co. S. A. cégé, Arad, Bulev. Regina Maria.

— **Tanfelügyelők gyűlése.** Szombaton, december 1-én az aradi Kulturpalota tanfelügyelőségi irodájában gyűlést tartottak Arad-, Temes-, Krasszó-Szörény és Mehedinti vármegyei tanfelügyelők. A gyűlésen megbeszélést az iskolák felügyeletére vonatkozólag az egyöntetű eljárást. Azután meglátogatták a Strada 29 Decembrie (Hasszinger-utcai) és Strada Iosif Vulcan (Kazinczy-utcai) iskolákat, ahol résztvettek az ott tartott iskolai ünnepélyeken.

— **Előlejtetés.** Az igazságügyminiszter Walder Erzsébet törvényszéki tisztviselőt a XI. fizetési osztályba léptette elő.

— **Tanítók gyűlése** Zsigmondházán. Az aradi írás elemi iskolai tanítói hétön délelőtti közgyűlést tartottak a zsigmondházai iskolában. A gyűlésen elhatározták, hogy a nehéz megélhetési viszonyokra való tekintettel, magasabb fizetést kérnek.

— **Az aradi királylátogatás fénykép felvételei** a király elé kerülnek. Aradvármegye prefekturája ismételt felhívja azokat, akik a királylátogatásról fényképfelvételeket készítettek, hogy felvételeiket juttassák el a prefektúrához, amely azokat a királyi kabinetirodához továbbítja. A beküldött fényképekből az aradi látogatásról díszes albumokat szándékozik az udvar készíttetni.

— **Vádirat a budapesti bombamerénylők ellen.** Budapestről táviratozzák: A bombamerénylet ügyében letartóztatott Márffy József és társai ellen az ügyészség, eltérőleg a rendőrség véleményétől, nem gyilkosságra való szövetkezés, hanem gyilkosság kísérletének büntette miatt emel vádat. A büncselekményt tehát a vádlátóság sokkal súlyosabban minősítette, mint a rendőrség.

— **Nagyszalonján letartóztatott két állítólagos bombamerénylőt.** Szalonjáról jelentik: A napokban a nagyszalonjai sziguranca kirendeltség két gyanús idegent tartóztatott le, akik Kolozsvár felé akartak utazni. A vallatások során kiderült, hogy utlevél nélkül jöttek át a határon, Bevallották azt is, hogy irásaikban álnéven szerepeltek. Valódi nevük Beödy József és Kalmár Sándor, mindketten tagjai az Fbrcdó Magyarok Egyesületének. Az a gyanú, hogy a budapesti bombamerényletek részesei. A kihallgatás után a letartóztatott határátlépőket Kolozsvárra szállították.

— **Béreljen Kerpel könyvtárában**

— **Magyar zsidó diákok olasz egyetemeken.** Budapestről táviratozzák: Hevesi Simon budapesti izraelita főrabbi 30 éves jubileuma alkalmából bejelentették, hogy Mussolini olasz miniszterelnök megengedte, hogy a magyar zsidó diákokat olasz egyetemekre felvehessék. Egyszer-smint elengedik számukra a beíratási díjakat és ösztöndíjakkal teszik lehetővé Olaszországban való megélhetésüket. Castagnetto herceg, budapesti olasz követ az olasz kormány nevében üdvözölte a jubiláns főrabbit.

— **Adomány.** Az aradi borkereskedők néhai Rosenberg Arnold elhunyt borkereskedő emlékére kétezer lelt adományoztak az aradi izraelita Szeretetháznak.

— **Poloskairtó Lovasnak** porszivó gépe megérkezett Str. Qituz 111.

Alaptalan hírek Zita újabb házasságáról

Apponyi nyilatkozik Párisban a magyar konszolidációról. Már Spanyolországban is vannak fascisták. — Amerika és a német kérdés.)

(A Közlöny távirati tudósítása.) Párisból táviratozzák: Gróf Apponyi Albert nyilatkozott az Echo de Páris munkatársa előtt levetítői utjáról, amelynek nem volt politikai jellege. Megcáfolta a Zita exkirályné újabb házasságáról szóló híresztelést és kijelentette, hogy Magyarországon számottevő és komoly ember nem gondol arra, hogy megváltoztassa a jelenlegi nyugodt állapotot. Hangoztatta csodálatát afelett, hogy a konszolidáció mennyire megerősödhetett a rettenetes változások után Magyarországon.

Amerika nem avatkozik a német kérdésbe.

Washingtonból táviratozzák: Az északamerikai Egyesült Államok nem hajlandók résztvenni a Németország fizetőképességét megállapító szakértői bizottságban, mert a versaillesi békeszerződést nem írta alá a kormány.

— **Elkészült aradi utlevelék.** Az aradi államrendőrség utlevélosztályán a következők vehetik át utlevelüket: Bereczki Mária, özv. Selli Józsefné, Fenyvesi Rozália, Belovár József, Bornstein Andor, Wechsler Irén, Erényi Irén, Gonda Ernő, Kadra Károly, Mihály Albertné, Mihály Magda, Roth Józsefné, Fábán Gyula, Haller Irma, Láng Illés, Stern József, Szabadi Mária, Ruhm Gabriella, Kállay Margit, Buzsák József, Weisberger Henrik, Fischer Armin, Balatoni Gizella, Löwy János, Hunyadi Antalné, Horváthi József, Löwy Jánosné, Feiner Zsigmond, Steiner Ferenc, Hoffmann Lajos, Klein Miksa, Fábán Ferencné, Steffer Rozália, Kovács István, Hollander Alfréd, Varjassy Rozália, Erényi Tivadar, Ajtai Ilona, Kovács Laura, Csermer Ferenc és Katona Erzsébet.

— **Bánati szanatórium** Timisoara, Holló-utca 2. Modern gyógyintézet bel-, gyermek-, ideg-, sebész-, női-, orv., fül-, gége-, bőr- és szembetegségek részére. — Diatetikus konyha. — Legmodernebb gyógytényezők: Röntgen, Radium, Quarz, Diathermia és az egész elektroterápia, hydrotherápia, mór- és langykezelések. — Specialista orvosok. — Bécsi ápolónők. — Olcsó szobaárak.

— **A rablóvezér volt katonatiszt.** November 29-i lapunkban megírtuk a csikszerecai vasúti rablómerényletet, amit Blénesi István, az előkelő családból származó, volt osztrák-magyar katonatiszt rablóbandája követett el. A cikkben Blénesi nevét tévesen Penesinek szedték, amit a félreértések elkerülése végett helyreigazítunk.

— **Az utlevélkérvényeket** ezután nem kell a sziguranca láttamoztatni. Az aradi állambiztonsági hivatalhoz ma rendelet érkezett, amely szerint ezenül az utlevélkérvényeket nem kell a sziguranca láttamoztatni, hanem azokat a rendőrség saját hatáskörében intézi el.

— **Táncvizsga-bál.** Genesyné tánc-tanárnő növendékei részére december hó 8-án este zártkörű próbabálat rendez. Az esetleg kézhez nem kapott meghívók tánctermében átvethetők.

Athénből táviratozzák: A római pápa Gonotas ezredeshez fordult, hogy kegyelmezenek meg azoknak a tiszteknek, akiket a legutóbbi katonai zendülés miatt ítéltek halálra. Venizelos pártja különben elhatározta, hogy még mindig külföldön tartózkodó vezérét, tekintettel az ország válságos helyzetére és a közeli választásokra, visszhívja. Ezzel szemben a Venizelos ellenes párt úgy döntött, hogyha Venizelos visszatérne Görögországba, akkor nem vesz részt a választásokon.

A spanyol fascisták.

Barcelonából táviratozzák: A királyi pár Olaszországból való hazaérkezésekor jelentek meg először nyilvánosság előtt a cataloniai önkéntes rendőrök az ügynevezett szomatisták. Kék inget viselnek és szervezkedésükben az olasz fascistákat követik.

— **Aradi rendőri hírek.** Az aradi államrendőrség ma letartóztatta Hornecz László többszörösen büntetett zsebmetszőt. — Honfi Janka feljelentést tett a rendőrségen. Harmati György ellen, aki tőle állítólag nagyobb mennyiségű ruhát lopott. — Ma délelőtti letartóztatták Muntean Jánost, aki minden irat és igazolvány nélkül jött át a határon Magyarországból. Megindult ellene az eljárás.

— **Ne kerülje el figyelmét,** hogy dec. 9-én d. u. 5 órakor van a Kulturpalotában a Növendéki Hivatal mesédelutánja.

— **Utazásra el ne feledjünk** Diana sósorszeszt magunkkal vinni. Ajtela, egyszerű szolgálatos folytán, megmenekszünk a gyakori összuléttől.

— **Felhívás.** Az aradi izr. hitközség és „Chevra Kadisa” által fenn tartott „Szeretetház” bennlakóinak ruházata és felszerelése teljesen lerongyolódott és a tél beálltával nagy segítségre szorult. Felhívunk mind azon jótékony hölgyek és urak, kik ezen nemes cél megvalósításához segédkezni akarnak, hogy természetben vagy pénzáldományaikat Geller Izidorné urnőhöz Arad, Buiev. Reg. Mária 24. juttassák. A „Szeretetház” gondnoksága.

— **Meggyilkolták egy francia royalista képviselő anarchista fiát.** Párisból táviratozzák: Daudetnak, az ismert royalista képviselőnek a tizenöt éves fiát ma meggyilkolták. A gyilkosság körülményeiről csak annyit tudtak megállapítani, hogy a fiatal ember, aki anarchista elveket vallott legutóbbára egy anarchista-val érintkezett, akinek egy édesanyjához címzett levelet adott át.

— **Vizből kimentett életunt leány.** Mariaca Mária tizenkilenc éves oravica leány ma délelőtti a Hunyady-uton öngyilkosságot szándékozott követni, amikor a vizből kimentett.

— **Áthelyezik a zombolyai jugoszláv tisztviselőket.** Belgrádból jelentik: Zombolya kiürítése miatt a jugoszláv belügyminiszter megkezdte a tisztviselők elhelyezését. Mai rendelete szerint Grba Broniszlav zombolyai főszolgabíró Beckserekre helyezte át.

— **Aki a családjára gyújtotta a házat.** Még 1920. szeptember 16-án történt, hogy Magyar Jenő süpői vendéglős család perpatvara miatt otthagyta feleségét és gyermekeit, de aznap éjszaka visszament és alvó családjára felgyújtotta a házat. A falu lakosainak csak nehezen sikerült az asz szonyt és a gyermekeket a tüzhaltól megmenteni. Magyar Jenő akkor önként jelentkezett a csendőrségen, ahol megindult ellene az eljárás. Ma ítélezett felette a temesvári törvényszék és az enyhítő körülmények figyelembe vételével hat hónapi fogságra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Bráza Kalogén fogkrémjét** használja, hogy a foga ragyogó fehér legyen. Kapható mindenütt!

Gróf Károlyi Mikály

memoirjai utban vannak, 14069 előjegyzéseket elfogad:

KELET hírlapiroda.

Közgazdaság.

— **Tiltakozó gyűlés a temesvári vasutigazgatóság feloszlatása miatt.** Temesvár polgársága tegnap délelőtti Oprea János ipar kamarai elnök elnökletével nagygyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy küldöttséget menesztjenek a kormányhoz a temesvári vasutigazgatóság indokolatlan feloszlatása ellen, ami a Bányát érdekeit súlyosan sérti.

— **Pénzvilág - Rumänische Finanzwelt** a bel- és külföldi kereskedelmi és ipari élet szaklapja. Szerkesztőség Oradea-mare, Strada Jókai Mór 17.

— **A csehszlovák fapiac helyzete.** A Kassai Carpathia jelentése szerint a csehszlovák fapiac válsága ismét kiéleződött. Ezt a közöltetett statisztikai adatok eléggé bizonyítják. A csehszlovák fapiac kivétel hónapról-hónapra csökken, s amíg júniusban 49.000, júliusban 43.500 vagon fát vittek ki, augusztusban a fapiac 38.700 vagonra, szeptemberben pedig 29.000 vagonra apadt. Még ebben az erősen redukált számban is a fűrészttermények csak 17%-kal szerepelnek. A fapiaci válság nem ukeletti, már 3 év óta tart, nőt voltak időkönben rövid időszakok, amikor a piac megélenkült. A Carpathia fölpanaszolja, hogy a kereskedelmi kormány nem honoralja a kívánságokat és nem orvosolja a panaszokat. A Carpathia szerint a fapiac faldoklik és számtalan nagy fapiaci vállalat tönkrement és sok ezer munkás vált munkanélkülivé.

Váltapiac.

Aradi valutaárak. (Decemb. 3.) Francia frank 11.00, svájci frank 6, dollár 203, dinár 2.30, szokol 5.80, lira 8.80, angol font 8.80, magyar korona 0.0075, osz-

„Démon cirkusz” Hatalmas cirkusz-film. Bemutatója ma kedden az Urániában.

Angol szövetek gyári lerakata: teikabáraglán Székelynél, Arad, Piața A. Iancu Női divatárukban győ- ruhaszövetek (Szabadság-tér) 20. nyörű őszlujdonságot

trák korona 0.002850. Kifizetések Budapest külföldi 95, belföldi 175. Bécs 352, Prága 5.86. Zürich 35.25, Milánó 8.80, London 880, Páris 11, Newyork 203, Belgrád 2.40.

Temesvári valutaárak. (Dec. 3.) Newyork 197, dollár 198, London 860, angol font 840, Páris 10.70, francia frank 11.25, Zürich 34.10, svájci frank 35, Milánó 8.60, lira 8.25, Belgrád külföldi 2.20, belföldi 2.30, dinár 2.15, Prága 5.75, szokol 5.40, Budapest külföldi 98, belföldi 165, magyar korona 150, Bécs 386, osztrák korona 350.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Dec. 3.) Kifizetések: Páris 10.65, London 870, Newyork 201, Milánó 8.72, Zürich 36, Bécs 0.002850, Prága 5.88, Budapest 0.0115. — Valuták: Napoleon 760, leva 1.50, török lira 1.20, angol font 890, francia frank 11.60, svájci frank 36, lira 9.10, drachma 3.15, dinár 2.25, dollár 206, lengyel marka 0.00090, osztrák korona 0.0029, magyar korona 0.0080, szokol 6.

Zürichi nyitás. (December 3.) Amsterdam 217.50, Newyork 573, London 2489.50, Páris 30.91.50, Prága 16.70, Budapest 0.0302.50, Belgrád 64750, Bucuresti 2.85, Bécs 00.0080.

Zürichi zárlat. (December 3.) Amsterdam 217.60, Newyork 573.25, London 2493, Páris 31.05, Milánó 24.87.50, Prága 16.70, Budapest 0.0302.50, Belgrád 645, Bucuresti 2.85, Bécs 0.0091.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (December 3.) Napoleon 68800, Belgrád 226—240, Bucuresti 105—118, London 87.000—91.400, angol font 87300—91700, Milánó 890—945, lira 900—955, Newyork 20.100—21.200, Páris 11.10—11.76, francia frank 11.20—11.91, Prága 583—627, Varsó 0.35.0.55, osztrák korona 28.40—30.60.

Aradi mozihírek.

* Tüzek, Hans Müller drámája, amely hétfőn szenzációs sikerrel került bemutatásra, még kedden, szerdán és csütörtökön látható az Apollóban. Iwette, az utca leánya szerelmes lesz Rodolphe zeneszerzőbe, s sendes boldogságban él vele. Rodolphe mint zeneszerző diadalt arat, nem viszi Ivettet a koncertre, mert hogy az előkelő társaság elzárkózik az utca leányától. Iwette azonban lopózik, bekövetkezik a tragédia: a szerelmespár utcaleány durva sértésben lesz része. Iwette megegyezik megcsókolja a kétségbeesett babakelengyét s önként a halálba megy. Poia Negri és Alfred Abel a főszereplők. A „Tüzek” előadása 5, 7 és 9 órakor kezdődik az Apollóban.

* A Démon-cirkusz a címe az Uránia keddi bemutatójának. Idegekre ható jelenetekben bővelkedő cirkusz-attrakció ez a film, amely a nagyszerű lehetőségek, bámulatos életvezedelmekkel járó produkciók egész sorozatát mutatja be a nézőnek, an-

nak az igazán érdekes mesének keretében, amely egy zseniális, de sok bűnökkel terhelt cirkuszi akrobata megható élettörténetét adja. Lotte Claire és Carl de Vogt játsszák a főszerepeket a „Démon-cirkusz”-ban, amely kedden, szerdán és csütörtökön kerül színre az Urániában.

A szerkesztésért ideiglenesen:
KÓCSY JENŐ
felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Ertesítés.

Az Aradv. Orvosszöv. határozata folytán az 1923. évről a háziorvosi díj minimuma 2000 lejűt felülé a család anyagi helyzete s a teljesített munka arányában megfelelően emelkedtek a rendelési, látogatási, konzultumi és bizonyítványok kiállításai díjai is.

Orvos Szövetség.

Ékszeresek,

ezüst és kínai ezüst.

ajándékok,

ezüst és berndorfi

evőeszközök.

Szolid árak!!

Draschler,

Timisoara, Str. Mercy 8. Saját műhely. Engro eladás is. 210

Deposit pe Fălări Bul. Reg. Maria 9. Neuman-palota.

Kalapok festése és tisztítása kiváló szaktudással, a legolcsóbb árban elvállaltatik. Ugyanott férfi- és gyermekkalapok raktáron, a legszebb divatszínekben kaphatók

FÜRDŐ PROGRAMM:

I. Gőzfürdő. Férfiaknak: keddet kivéve mindennap délelőtt.

Nőknek: kedden egész nap és szombaton délután. 3388

II. Kádfürdő. Mindennap reggeltől estig.

III. Vizgyógyintézet: Szénsavas, kénes és sós fürdők.

Férfiaknak: Mindennap reggel 1/2 7-től, d. u.

1/2 2-ig. Nőknek: Mindennap d. u. 2 óráig 5 óráig

Fodrász, Hölgyfodrász, Maniőr, Buffet, Ruhavasalás.

SIMAY-féle Artészai fürdő.

UHL JAKAB FIAI UHL-féle csőtészta

(macaroni) felülmúlhatatlan

Kérjen kizárólag „UHL”-féle csőtészta és

ügyeljen a fenti védjegyre. :: Képviselő:

J. U. S. Barthmes Viktor, Arad. Telefon 208-716

Malomgépeket, hegyező és hámozó

gép, kefégep, tarai,

radial és sikszita kőjáratokat, felvonó serleg stb.

gyárt és szállít

KLUG ISTVÁN gép és malomépítész

Timisoara II. háromkirály-u. 26.

Telefon 172. 130

REMSCHIEDER. Sägen & Werkzeughaus (Remschidi szerszám és fűrészüzem.) :: Gyár: Remscheid Schliessfach 56.

Központ: Wien, I., Börsegasse 14. Fióktelep: Timisoara, Bulev. Berthelot 6. szám.

Ezennel tudatjuk, hogy a fenti cég alatt fuzionáltunk és gazdag raktárt létesítettünk összes fa és fémegyműködő szerszámokból, valamint gép és műszaki cikkekből.

F. R. W. CLOPPMANN. (cégtulajdonos Kuhler és Stessberg) fűrész és szerszámgyár.

REMSCHIED. S. DIAMANTSTEIN, Wien, technikai nagykereskedés. 209

Arcképet

igazolványra, nagyításokat fényképek után készít:
KUGEL, Timisoara, Jenő főherceg-uca 14. szám. 175

ZAIDA-CREME

elismert legjobb kéz- és arcképfőző
„SALVATOR” GYOGYSZERTÁR
Timisoara, Lloyd-sor. 119

5% ellenébenbizományba

átveszek modern és antik bútorokat, porcellánokat, vitrineket, képeket, szőnyegeket, asztal és ágyneműt, függönyöket, varrógépeket, könyveket, mosdókészleteket stb. **Blidariu,** Timisoara (Küti-tér) Piața Axente Sever No. 3. 179

MINDENFÉLE olcsón

HANGSZEREK beszerezhetők

Hubert György

hangszerkészítőnél, Timisoara, Str. Brațianu (Uri-ucca) 16. 170

Házassulandók!

26 éves fekete hajú, 300.000 Lei hozománnyal és saját házzal. 24 éves barna hajú 500.000 Lei hozománnyal, 26 éves magas barna hajú 600.000 Lei ingatlanokkal rendelkező urileányok, számos izraelita és keresztény tisztviselők, valamint önnálló kereskedők és iparosok házasság céljából ismeretséget keresnek. Diszkrét és gyors felvilágosítást ad.

Fix általános kereskedelmi iroda

Timisoara, Gyárvaros, Str. Cogălniceanu (Indóház-ucca) 16. sz. 164

Kifutó fiu

jó fizetéssel felvételtük. Cím a kiadóhivatalban.

FIGYELEM!

Gummitalpak, bőcipők és kalocsnik szakszerű javítását pontosan eszközli:

„PNEU ARDEAL”

Str. Cantacuzino (Határ-ucca) 8.

Olcsón vásárolhat karácsonyi ajándékot

Rosenthal Náthán Ékszer és órák üzlete

Timisoara, Uri-ucca 2. szám.

Művészi fényképeket OLCSÓN

rendelhet: 204

Fisch műtermében

Timisoara, IV., Kossuth L-ucca 3. szám

Ha szép akar lenni használjon KULKA-féle

Lilliom tejkrémet, szappant, pudert **Kulka Emil,** városi gyógyszerár Timisoara. 106

Információs iroda keres

Aradon jól bevezetett urat

informatornak

CIM: CLUJ POSTAFIÓK 127.

Gépész

100 HP diselmotorhoz (tekvő Litzennarvad)

azonnali belépésre

kerestetik. Villanymotor kezelésben és esztorgályozásban jártasak előnyben részesülnek. Ajánlatokat az eddigi működés, fizetési igények, családi állapot megjelölésével és bizonyítványokkal intézendők: „Emilia” Malom és Olajgyár R.-T. Modos, címre. 200

Libamáját

nem mosottat, frisset minden meny-

nyiségben vessz

Hajduska & Co.

ARAD, Piața Avram Iancu 7. Telefon 733.

Komplett salongarnitúra

eladó. Megtekinthető mindennap d. u. 1—3 óra között. 14069

Arad, Str. Radulescu 7. (Booskay-tér 1.) em.

Romanovsky Ernő

ablakredőnykereskedés és szerelés

198

Timisoara, IV., Fröhl-ucca 12. sz.

Hrnják Dániel

Coloniale en-gros. Spezerel Gross-handlung

Fűszer nagykereskedés

TIMISOARA III. 96

Str. A. Troboriu Laurias (Postgasse) 10.

A címre tessék figyelni!

Timisoara, Gyárvaros, Fő-ucca 38.

szám alatt **Kiss Sándor**

van

uri fehérmű készítő vállalat, ahol mér-

tek után a legkényesebb igényeket kielé-

gítő fehérműket készít, raktáron van a

legdivatosabb és legfinomabb áru is, utol-

érhetetlen olcsó árak mellett, hogy min-

denki meggyőződjék, elegendő egy próba-

rendelés vagy vétel. 101

Nagy Karácsonyi Vásár női és leányka
felöltő és ruhákban

JULIU PLESZ GYULA

széki, ARAD, Str. Călonel Piriol (Vörösmarty-u.) 3., a színház
hátsó bejáratával szemben. Nagy ocassió. Mélyen
leszállított árak. Kérlek a címre figyelni! 1864

Mikulás vásár megkezdődött a „Csokoládé Király”-nál

Arad, Str. Metianu (Forray-ucca) 2. szám alatt, ahol mint minden évben, úgy
az idén is a legolcsóbb árban és legkittünbb minőségben szerezheti be szük-
ságitott. Szaloncukorkák, mint mindig, a legfinomabb minőségben. 6852

Pró hirdetések.

Levelezés.

MELYIK független, intelligens, szép nő
lenne kellemes, állandó barátja egy
korrekt, gavallér urlemberek, aki ha-
vonként bő apanaszról kötelezőleg
gondoskodik. Csakis lakással rendelke-
zők levelét „Nem futókaland” címen
Wallinger hirdetője továbbítja. 14168

FIATAL, korrekt urlemberek keresi önálló
lakással rendelkező leány, avagy urinő
társaságát, akivel unalmas téli estéit
kellemesen eltöltene. Választ „Vénusz”
címen Wallinger hirdetője Arad továb-
bit. 14168

Alkalmazás.

UJSÁGELÁRUSÍTÓ vidékre kedvező
feltételek mellett azonnal felvétetik. Aki
hírlapeladással már foglalkozott, előny-
ben részesül. Cím az Aradi Közlöny ki-
adóiban. 400

MONOGRAMPRESELO munkához
szakembert keresek. Lehet nő is. Bloch
papírüzlet Arad. 6945

LÁMPAERNYŐK készítését vállalom.
Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 1500

NYOLC évi jegyzői gyakorlattal és ok-
leveles védőnő azonnali alkalmazást ke-
res lehetőleg ellátással. Cím az Aradi
Közlöny kiadóhivatalában. 6977

BOR és pálinka szakmában jártas fiatal-
ember irodai alkalmazást keres. Meg-
kereséseket „Ügyes” jelző alatt az Ara-
di Közlöny kiadóhivatalába. 6979

PERFEKT szakácsnőt keresek azonnal-
ra. Kornisné Arad, Strada Unirei 4-5.
(Fábián-utca). 6982

VINCCELLERI, vagy pincemesteri állást
keres január 1-ére három éves tanfolya-
mot végzett egyén. Szíves megkeresést
kérek Horváth István Bokszeg címre.
6981

ÜVEGESSEGÉD, fiatal, azonnalra felvé-
tetik. Schwarz üvegüzletében Arad.
Calea Banatului. 6984

FÜSZEROSZTÁLYUNKBA egy tanult
felvesszünk. Mezőgazdák Kereskedelmi
R-T. Arad. 14069

ÜGYES, mindenek főzőnő azonnalra fel-
vétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhi-
vatalában. 6988

KIFUTÓ FIUT keres Román Szászérté-
kesítő Neuman-ház Arad. 14070

FILEZŐ nőket állandó munkára keresek
és tanítok Arad, Strada Consistorului
54. (Batthyány-utca 3.) 6991

MUNKÁSLEÁNYOK felvétetnek „Per-
fect” helyegzőgyár, dombor műnyomda
és vésnök intézet Arad, Strada Emi-
nescu 15. 6995

AZONNALI belépésre keresek jobb szo-
baleányt. Arad, Strada Consistorului
(Batthyány-utca) 18-20. 6996

PÉNZTÁROSI, vagy elárúgónő állást
keres románul, németül beszélő nő. Cím
Wallinger hirdetőjében Arad. 14168

NAGYOBB leánykámhoz vidékre lehe-
tőleg német, francia nevelőnőt keresek.
Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 14169

PERFEKT szakácsnőt és szobaleányt
keresek azonnali, vagy későbbi belépés-
re. Arad, Strada Ghiba Birta (Varjassy
József-ucca) 14-22. 6997

HÁZVEZETŐNŐ, komoly, megbízható,
vidékre kerestetik. Értekezhetni délután
2-4-ig. Cím az Aradi Közlöny kiadóhi-
vatalában. 6994

FÖMOLNAR, lehetőleg nőtlen, szakkép-
zett, felvétetik Braun-malomban Mica-
laca-Nou. 6993

Lakás.

BUTOROZOTT elegáns szobát keres
külön bejáratú fiatallemberek. 1-2000 lejt
fizet. Cím Wallinger hirdetőjében Arad.
14167

ELEGÁNSAN butorozott szoba város
központjában kiadó. Teljes, című ajánla-
tot Kelet hírlapirodába „Reflektáns”
jelző alatt kéretnek. 14070

Vétel és eladás.

EBÉDLŐ berendezés, perzsa és szmír-
na szőnyegek, szőrmék, perzsa és sils-
kin kabátok, fényképező gép, színházi
látszóvek, aranyórák, brilliáns gyűrű,
vaddisznóbőr szőnyeg, asztal és ág-
yemű, fekete selyem ruha, kézimunkák,
ezüst és egyéb dísz tárgyak, fehérne-
mők, stb. eladó. Arad, Str. Consistoriu-
lui 12. (vált Batthyány-utca 23.) szám
I. emelet, jobbra. 1000

ÉVTIZEDES nagy iparvállalat központ-
ban, telekkel, teljes felszereléssel, csa-
ládi körülmények miatt román vevőnek
máskül millióért eladó. Felvilágosítást ad
Lloyd Express Cml. 6978

FÉRFI téli kabát és öltönyök sürgősen
olcsón eladók. Arad, Bulev. Regele Fer-
dinand 7. sz. I. em. Stern. 6983

ÉPÍTKEZÉSRE visszamaradt fenyőge-
renda és használt bútorszék olcsón eladó.
Arad, Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.) 6.
6986

ELADÓ olajprés Meiersky 2. sz. teljes
berendezés. — Olcsón Temes megyé-
ben, jó, buzatermő vidéken családi okok
miatt. Bővebbet Arató-iroda, Lipova.
6974

ELADÓ férfinahák. Arad, Strada Emi-
nescu 10. földszint 3. a délelőtti órák-
ban. 14070

SVEICI himzések nagy választékban
érkeztek és maradékok leszállított ár-
ban Hoffmann Sándornál Arad, Fischer
Elize-épület. — Egy szőrmé női kabát
szivességből, olcsón kapható. 6990

EGY szép gyermekágy eladó. Cím az
Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6992

NŐI ES FÉRFI fehérneműt, asztal és
ágyeműt, antik butorokat, porcelláno-
kat, szőnyeget, függönyöket, ezüst
tárgyakat, stb. bizományba veszek.
Arad, Strada Consistorului 12. (vált
Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

VADÓDI Karlsbadt só üvegekben, ugy-
szintén mesterséges Karlsbadt só üve-
gekben és kímérve dr. Földes gyógy-
szertár Arad. 14137

HA olcsón és elegánsan akar berendez-
kedni, vegyen antik butort Salon Artis-
tic-ben. Arad, Bulev. Regina Maria (An-
drassy-tér) 20. 6939

PIANINOT, zongorát veszek. Salon Ar-
tistic Arad, Bulev. Regina Maria (An-
drassy-tér) 20. 6938

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán
és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst
tárgyakat, perzsa és szmírna-szőnyege-
ket egész gyűjteményeket a legmag-
sabb árban vásárol a Salon Artistique
Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer
Eliz-palota.) 11895

ANTIK BUTOROK, modern és régi fest-
mények, perzsa-szőnyegek, műtárgyak,
antik üveg és porcellán tárgyak állandó
vétele és eladása. Vidéki meghívásra
kiutazunk. Ajánlatok a tárgyak és árak
megjelölésével Szépművészeti Szalon
Arad Ortutay-palota címre küldendők.
13573

Ingatlan.

ARAD, Strada Doamna Bălaşa (Purgly
Lajosné-ucca) 93. számú kertés ház
azonnal elfoglalható lakással eladó.
13547

ARAD, CALEA RADNEI-uton eladó ház
telkek. — Fűtőház háta mögött 627 négy
zetű telek 35.000 lejtért. — Magánház
elfoglalható 3 szobás lakással 195.000
lejtért. — Földszintes ház elfoglalható
egyszobás lakással 90.000 lejtért. Érte-
kezni Gábor építészeti irodában Arad,
gázgyárral szemben. 6957

MODERN ház 3 szobás lakással, nagy
telekkel eladó. Cím az Aradi Közlöny
kiadóhivatalában. 6962

ARAD, STR. MINERVEI (Hona-utca)
16-33. számú ház eladó, azonnal elfog-
lalható 2 szoba, előszoba, konyha la-
kással. 6939

ARAD, STR. VASILIE PAGUBĂ (Bá-
thory István-ucca) 21-22. szám alatt
levő ház eladó. Cím Paduran Pál. 6972

ZIMANDUL-NOU (Zimándujfalun) eladó
egy ház szép gyümölcsösökkel és 6 quad-
rát földdel. Cím Rubint Mihály Zimá-
dujfalun 129. szám. 6973

ELADÓ Iratosul-Mare (Nagyiratos) köz-
ségben egy 60 méteres sarkos épület a
Főúton, italmérés és üzlettel. Érdeklő-
ni lehet Auszterweil Bulev. Regele Fer-
dinand 43. 6985

MOSOTYI UTILEPEN teljesen új
magánház egy szoba, konyha, istállóval,
200 öles telekkel 45.000 lejtért eladó.
Azonnal átvehető. Uranus-iroda Arad,
főpostával szemben. 14323

BELVAROSBAN magánház, átvehető
öröszobás, fürdőszobás lakással, műhely-
nek alkalmas nagy szorterrén helyisé-
gek eladó. Uranus-iroda Arad, főpostá-
val szemben. 14324

ARAD, STR. MĂRĂSEȘTI (Kossuth-uc-
cán), ipartelepnek kiválóan alkalmas
ház, átvehető nagy műhellyel, három-
szobás lakással, sürgősen eladó. Uranus-
iroda Arad, főpostával szemben. 14323

Ellátás.

OLCSÓ házikoszt kapható házon kívül is.
Cím Wallinger hirdetőjében, Arad. 14169

URIASSZONY intelligens leányt lakó-
társul keres. Cím az Aradi Közlöny ki-
adóhivatalában. 6980

Magas caloriájú

lupényi köszönet, kocszot,
sziléziai szalonszenet

speciális mosott
kovács-szenet,

valamint belföldi

közép caloriájú szeneket

azonnal szállít üzemek és szénagy-
kereskedők részére.

FERROCARBON

Szénkereskedelmi Társaság,

TIMIȘOARA

„Agrár” palota.

Telefon 9.

Sziléziai és belföldi bányák kizáróla-
gos képviselői.

Fiók: Oluj, Calea Regele Ferdinand 70.
Expositura: Petroșani és Kátowicz.

Oktatás.

KEZDŐKNEK olcsón német, angol nyelv
és zongora-órákat ad nyelvtanár. Cím
Wallinger hirdetőjében, Arad. 14168

Különfélé.

ELVESZETT EGY BOT hajlított fogó-
val, a bot körül lapított széles rézlapon
a tulajdonos neve vékony írott betűkkel
bevéve. Kedves emlék lévén, illő jutá-
lomban részesül az, aki beadja az Aradi
Közlöny kiadóhivatalában. 600

GYÖRFFY TESTVÉREK műbutor aszta-
los műhelye Timișoara (Temesvár) Gyár
város, Rékási-ut 2. 96

Kalaposmagoló

fehér, barna, színes, (6 színben) ujság-
nyomópapír, barna falemez.
Legjobb minőségben állandóan raktáron.

Dr. Pollák Isidor,

Timișoara, Str. Brătianu (Uri-ucca) No. 1/a
II. em. a. 4. 205

Telefon 715.

Arad és vidékre helyikepviselet keresek.

Aradon, a vasútállomás közelé-
ben kb. 6 holdas telek

köcskötés ut mentén. Normalvágány-
szelvényezés az állomással. Gyárépítésre
kiválóan alkalmas. Egy tagban, vagy
parcellákban 14068

o i a d o i

Bővebb felvilágosítást ad az

Aradi Olajipar R-T. ARAD.
Telefon 135. Sürgőncím: Olajipar.

Női és gyermek

kabátok nagy
választékban

olcsó áron

kap-
hatók

JASZKESZKY

áruházában Timișoara (Temesvár)
Gyárváros, Piața Traian No. 1.

Olcsó lakarmány gazdák részére.

50 banl egy kiló cukorrépaszelet (maláta) bármely állomásra szállítva Cím:
Megrendelések felvételére minden községben megbízottak felvétetnek.

Megrendeléseket fölvesz a Jelzalog Hitelbank, a Ferdinand szálló mellett.

Güttmann Jenő

Timișoara, Erzsébet-
város, Rezső-utca 17.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavidálat.